

จดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ (สวนโมกขพลาราม) ร่วมกับ **สำนักนวัตกรรมดิจิทัลและระบบอัจฉริยะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์** เปิดตัวโครงการพัฒนาฐานข้อมูล จดหมายเหตุพุทธทาสดิจิทัล เพื่อรวบรวม จัดระบบ และต่อยอดองค์ความรู้จากเอกสาร หนังสือ เสียดรรชนีบรรยายและงานเขียนบรรยายของพุทธทาสภิกขุ ให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย ค้นคว้า อ้างอิงสะดวกขึ้นในยุคดิจิทัล

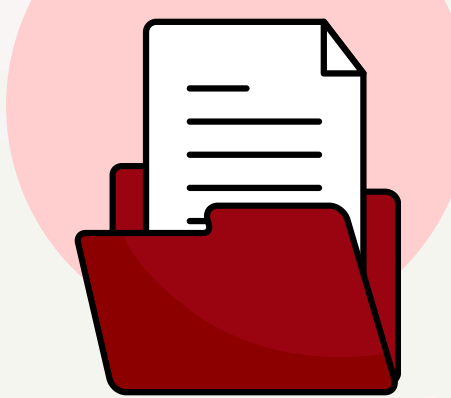
AI ต้นแบบเพื่อการเรียนรู้ร่วมสมัย

วางรากฐานด้านข้อมูลและองค์ความรู้เป็นสำคัญ เพื่อรองรับการศึกษา วิจัย และการพัฒนา เครื่องมือใหม่ ๆ ในอนาคต โดยหนึ่งในแนวทางที่ได้ดำเนินการแล้ว คือ การพัฒนาระบบ AI ต้นแบบ สำหรับทดลองนำองค์ความรู้ทางธรรมมาใช้ในการสืบค้นและสนทนาในรูปแบบร่วมสมัย

โครงสร้างพื้นฐานทางองค์ความรู้

เป้าหมายสำคัญของโครงการไม่ใช่การสร้าง AI ที่มาแทนที่การศึกษาระยะ แต่เป็นการสร้าง **“โครงสร้างพื้นฐานทางองค์ความรู้”** ที่ช่วยให้อินเทอร์เน็ตจดหมายเหตุพุทธทาสสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อได้อย่างถูกต้อง และเป็นระบบ ทั้งในด้านการศึกษา งานวิจัย และการสื่อสารกับคนรุ่นใหม่

ระบบ AI ต้นแบบ

ที่พัฒนาขึ้นในระยะนี้ ยังอยู่ในขั้นตอนทดลองและพัฒนาต่อเนื่อง โดยเน้นการเรียนรู้จากฐานข้อมูลทีผ่านกระบวนการคัดกรองและจัดระเบียบข้อมูลอย่างระมัดระวัง เพื่อให้สามารถอ้างอิงเนื้อหาได้ใกล้เคียงต้นฉบับมากที่สุด

- ความถูกต้อง
 - การเชื่อมโยงข้อมูล
 - การอ้างอิง
- อีกหนึ่งหลักการสำคัญของโครงการ คือ **การให้ความสำคัญกับความถูกต้อง การเชื่อมโยงข้อมูล และการอ้างอิง การออกแบบระบบที่สามารถระบุขอบเขตของคำถามได้อย่างเหมาะสม**

ในช่วงเวลาที่ข้อมูลจำนวนมากถูกผลิตและเผยแพร่อย่างรวดเร็ว การจัดการฐานข้อมูลจดหมายเหตุอย่างเป็นระบบ ไม่เพียงเป็นการอนุรักษ์มรดกทางปัญญาของพุทธทาสภิกขุ แต่ยังเป็นการสร้างรากฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต

เรียนรู้จากอดีต * เชื่อมโยงปัจจุบัน · สร้างอนาคต

จากสวนโมกขพลารามสู่โลก AI

ในวาระ 120 ปีพุทธทาสภิกขุ

 โครงการนี้มุ่งเน้นการพัฒนาฐานข้อมูลจดหมายเหตุและองค์ความรู้ของพุทธทาสภิกขุในรูปแบบดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้า และการเข้าถึงข้อมูลในระยะยาว

 ระบบ AI ที่พัฒนาขึ้นในปัจจุบัน เป็นเพียงต้นแบบเบื้องต้น สำหรับการทดลองใช้งาน และจะมีการปรับปรุงพัฒนาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล เทคโนโลยี และพระพุทธรศาสนาต่อไป

 ข้อมูลที่นำมาใช้พัฒนาระบบ ประกอบด้วยเอกสารจดหมายเหตุ หนังสือ ของพุทธทาสภิกขุ ที่รวบรวมตลอดระยะเวลาหลายทศวรรษ

ระยะแรก

ได้นำข้อมูลสิ่งพิมพ์ มาถอดความผ่านแพลตฟอร์มพุทธธรรม แล้วนำเข้าสู่ระบบพุทธทาส AI

ประกอบด้วย

- ชุดธรรมโชษณ์
- มอญด้านใบ
- ลอยปทุม
- พจนานุกรมธรรมจักร
- ผลงานเขียน แปล และธรรมบรรยาย

กว่า **48,000** หน้า

จำนวน 334 เล่ม

ระยะถัดไป (กรกฎาคม 2569 – มิถุนายน 2570)

จะนำเอกสารอีก 2 ประเภทเข้าสู่ระบบถอดความ ได้แก่ ลายลักษณ์ เสียดรรชนี และผลงานแปลภาษาต่างประเทศ

<p>ก. เอกสารจดหมายเหตุประเภทลายลักษณ์ กว่า 155,000 หน้า</p> <p>ครอบคลุมช่วงเวลาสำคัญทางประวัติศาสตร์พุทธศาสนาและสังคมไทย โดยจำแนกออกเป็น 11 หมวดหมู่หลัก เพื่อเป็นทรัพยากรการวิจัยระดับปฐมภูมิที่สมบูรณ์ที่สุด</p>	<p>1. ประวัติส่วนตัวและบริบทชีวิตผ่านการบันทึก</p> <p>หมวด ชีวประวัติ (BIA 1) รวบรวมข้อมูลตั้งแต่ประวัติส่วนตัวจุดบอดในวัยเยาว์ ประวัติตระกูล การศึกษาช่วยตนเองในวัยต่าง ๆ การเคลื่อนไหวและช่วงชีวิตจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต</p> <p>บันทึกส่วนตัวและบันทึกประจำวัน (BIA 4) ประกอบด้วยบันทึกประจำวัน (Diary) บันทึกการเดินทาง บันทึกธรรมและบันทึกการค้นคว้า แสดงร่องรอยการ “ศึกษาดำเนินเอง” ของพุทธทาสภิกขุที่เป็นแรงบันดาลใจและเป็นกุญแจสำคัญในการวิเคราะห์พัฒนาการทางความคิดของท่าน</p>	<p>2. งานเขียนบรรยาย</p> <p>ข้อคิดคิดclass (BIA 2) บัตรคำคิดclass สรุปสั้น ๆ คน ๆ หนึ่งมาเก็บคัมภีร์ปัจจุบันที่ชอบ Quote โดยใจ</p> <p>การบรรยายธรรมและการถอดความ (BIA 3) รวบรวมบัตรย่อเรื่องและบทถอดคำบรรยายธรรมจำนวนมากเพื่อการศึกษาวิจัยด้านการเตรียมเขียนหนังสือธรรมบาลีและวิธีเขียน</p> <p>งานประพันธ์และงานแปล (BIA 5) ครอบคลุมทั้งร้อยแก้ว กวีนิพนธ์ บทกลอน และงานแปลในภาษาต่าง ๆ</p> <p>งานพิมพ์หนังสือ (BIA 6) ชุดหนังสือธรรมบาลี หนังสือพิมพ์พุทธศาสนาและหนังสืออื่น ๆ ของพุทธทาสภิกขุ ซึ่งเป็นหลักฐานสำคัญของประวัติศาสตร์การพิมพ์และการผลิตสื่อธรรมในประเทศไทย</p>	<p>3. เครื่องนุ่งห่มสังคัมและการสื่อสาร</p> <p>จดหมายและโปษณียบัตร (BIA 7) รวบรวมการติดต่อโต้ตอบกับบุคคลหลากหลายวงการ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการศึกษาเครือข่ายความสัมพันธ์ทางปัญญาแห่งการมีอยู่ของพุทธทาสภิกขุ และสวนโมกขพลาราม</p> <p>บทความรวบรวม (BIA 11) ชุดข้อมูล “เนื้อหาพุทธทาส” และเรื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สำหรับการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ สังคมและการรับรู้ของผู้คนต่อพุทธศาสนาในยุคสมัยนั้น</p>	<p>4. การจัดการองค์กรและพุทธสถาน</p> <p>สวนโมกขพลารามและธรรมทานมูลนิธิ (BIA 8, 9) เอกสารเกี่ยวกับกรวางรากฐาน บริบทกรมทางจิตวิญญาณ เช่น โรงพยาบาลวิบูลยาราม สวนโมกขพลาราม และการบริหารจัดการมูลนิธิ</p> <p>วัดธรรมาโศภิต (BIA 10) เอกสารได้ตอนทางราชการ คณะสงฆ์ข้อมูลที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างซึ่งจะเกื้อหนุนถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนจักรและภาครัฐตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับประเทศ</p>
--	---	--	---	--

ข. เอกสารจดหมายเหตุประเภทเสียงธรรมบรรยาย เทศนา จำนวน **4,127 เรื่อง** จำแนกหมวดหมู่ออกเป็น 9 หมวดหมู่หลัก (ตามที่ทางวัดกำหนดไว้แต่เดิม)

1) เทศน์วันสำคัญทางศาสนา และ ประเพณี	4) อบรมครูบาอาจารย์ นักเรียน นักศึกษา	7) บรรยายภาพปริศนาธรรม, เล่านิทาน
2) อบรม บรรยาย ให้อิโฉภา สุนทราธรรมแก่พระภิกษุ – สามเณร	5) อบรมผู้ปฏิบัติจิตตภาวนา ทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ	8) -
3) บรรยายธรรมประจำวันเสาร์	6) ปาฐกถาธรรมทางวิทยุ - โทรทัศน์	9) ธรรมบรรยายพิเศษ เบ็ดเตล็ด

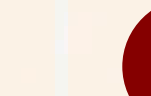
ค. ผลงานแปลภาษาต่างประเทศ จำนวน **42 เรื่อง 8,252 หน้า**

ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ มรดกธรรม

จดหมายเหตุพุทธทาสดิจิทัล

เปิดรับความร่วมมือ

- นักพัฒนา AI & เทคโนโลยี
- นักวิชาการด้านพุทธศาสนา & วิจัย
- หอจดหมายเหตุ ห้องสมุด มหาวิทยาลัย
- อาสาสมัครตรวจทานข้อมูล OCR
- สถาบันการศึกษา & EdTech

<p> ฐานข้อมูลจดหมายเหตุ</p> <p>รวบรวม จัดระบบ และพัฒนาฐานข้อมูลกลาง ครอบคลุมทั้งเอกสารต้นฉบับ หนังสือ ภาพถ่าย เทปบันทึกเสียง วีดิโอ และสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในรูปแบบดิจิทัลเพื่อการสืบค้นและเชื่อมโยงข้อมูล</p>	<p> OCR แปลงเอกสาร</p> <p>แปลงภาพ เอกสาร เป็นข้อความดิจิทัลเพื่อค้นหา วิเคราะห์ และนำไปประมวลผลต่อไป</p>	<p> AI Chatbot ธรรมสนทนา</p> <p>ระบบถาม-ตอบ อ้างอิงจากเอกสารต้นฉบับ เพื่อการเรียนรู้ธรรมะในรูปแบบร่วมสมัย</p>	<p> AI Audit ประเมินคุณภาพ</p> <p>ตรวจสอบความถูกต้อง คุณภาพและความน่าเชื่อถือสำหรับ AI ภาษาไทย</p>
--	--	---	--

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง: <https://www.bia.or.th/>

120 ปีพุทธทาสภิกขุ

บณหลังกระดาษปฏิทินวันที่ 23 พฤษภาคม 2536

ก่อนที่พุทธทาสภิกขุจะเสด็จนิวัตเมืองไทยในวันที่ 25 เมษา 33 ปีแล้ว พบบันทึกที่น่าจะคือบันทึกสุดท้ายในชีวิตของท่านมี 11 หัวข้อ 4 หัวข้อ ว่าด้วยขุขวนและสันติภาพนอกนั้นว่าด้วยคอมพิวเตอร์ 7 หัวข้อ ที่แสดงถึงความห่วงใยต่อเครื่องมือที่เรียกกันว่าสมองกลในขณะนั้น พร้อมกับฝากแนวทางในการทำให้เกิดเป็นความร่วมมือกันเพื่อประโยชน์ โภชณิก และสันติภาพ ในวาระ 120 ปีพุทธทาสภิกขุ และ 15 ปีสวนโมกขพลาราม ขอมอบมาร่วมกันสร้างสหภาพภาพ - collaboration นี้ด้วยกัน / 25 พฤษภาคม 2569

เอกสารจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ, ปกิณกะ:ธรรม (บันทึกบทกระดาษปฏิทิน), (2536), BIA4.3/22 กล้อง 15 หน้า 64

นิพพานที่นี้และเตี้ยานี้

คอมพิวเตอร์กับโพธิปักชา ศักดิ์ 11 ศอง นท ศนพรพรพ.

ลึกลับธรรม ของคุณวชน คือ สันติภาพ ของโลก.

พุทธะบรมประสาทคือ ความวิ นาดิ ของโลก.

อร่อยทรงประสาท คือ - ปีศาจของ นท สันติภาพ

พุทธะบรมประสาท คือ มหอุบายทว ของคุณวชน.

คอมพิวเตอร์ คือ ยักษ์ หนีบแห่งยุคประพจน

เพื่อไป สวมบิวเตอร์ คือ สัจจริง สันติภาพ.

จึงวิคอมพิวเตอร์ จึงเป็น ลึกทหนีบแห่งยุค.

สัจภิกษุปลอกคอมพิวเตอร์ในระกฏ จะได้ไม่ม่งม่ง.

คอมพิวเตอร์กับควมสันติ ของคุณวชน.

จึงคอมพิวเตอร์ จึงไม่โพษม่งม่ง.

คนดีในโลก

120

พุทธทาสภิกขุ

นิพนธ์ที่นี้และเดี๋ยวนี

พุทธทาสภิกขุ นายเดิม เชื้อน พานิช เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๓ ที่ตลาดพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในครอบครัวพ่อค้าชาวจีน บิดาชื่อนี้ชื่อ มารดาชื่อนี้ชื่อ เกลื่อน ท่านเป็นลูกคนโต มีน้องชายชื่อนี้ชื่อ เกษ (ธรรมทาส) และน้องสาวชื่อนี้ชื่อ เกษเรือน น้องสาวชื่อนี้ชื่อ น.น. แล้วช่วยบิดามารดาทำการค้า ครั้นบิดาเสียชีวิตด้วยโรคโปลิโอจน ท่านจึงรับผิดชอบภาระครอบครัว

เมื่ออายุครบ ๒๐ ปี ท่านบวชเป็นพระที่วัดอุบล(วัดนอก) อ.ไชยา ได้รับฉายา "อินทปัญโญ" ซึ่งแปลว่า "ผู้มีปัญญาอันยิ่งใหญ่" เดิมท่านตั้งใจบวชเพียง ๓ เดือนตามประเพณี แต่ความซึ้งและความสุขที่เกิดจากการศึกษาธรรมะ ทำให้ท่านตัดสินใจบวชตลอดชีวิต ท่านเคยตอบเจ้าคณะอำเภออย่างหนักแน่นว่า ...

"ผมคิดว่าจะใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนมนุษย์มากที่สุด" คำพูดนี้กลายเป็นอุดมคติที่ท่านยึดมั่น และปฏิบัติจริงตลอดชีวิต

หลังจากไปศึกษาที่กรุงเทพฯ จนสอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค ท่านเห็นว่า การศึกษาของสงฆ์ในสมัยนั้นยึดติดรูปแบบและระเบียบมากเกินไป จึงได้ตัดสินใจของบวชพุทธเจ้า ในปี พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่อท่านอายุ ๒๖ ปี ท่านร่วมกับน้องชายธรรมทาสและคณะธรรมทาน ก่อตั้ง **มูลนิธิพุทธทาส** (ส่วนข้างต้นเป็นกำลังแห่งความศรัทธา) ขึ้นที่วัดรางตะพังจิก และในปี ๒๔๘๕ ได้ย้ายไปอยู่ที่บริเวณเขาพุทธทองจนถึงปัจจุบัน ที่คือสถานที่ปฏิบัติธรรมอย่างเรียบง่าย ท่านกลางธรรมชาตินั้นสงบ เพื่อให้ได้สัมผัสและฝึกฝนธรรมะด้วยตนเอง ท่านย้ำเสมอว่า

การปฏิบัติธรรม คือหัวใจของพุทธศาสนาแท้ ไม่ใช่การท่องจำตำรา หรือประกอบพิธีกรรมภายนอก

ท่านสอนให้ปฏิบัติตามแนวที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ คือ **หลักอานาปานสติภาวนา คือการกำหนดใจเจริญสติ** ที่กำหนดอยู่ในธรรม ข้อใดข้อหนึ่งทุกครั้งที่ **หายใจออก - เข้า** ซึ่งง่ายที่สุด และสามารถทำได้ทุกที่ ทุกเวลาในชีวิตประจำวัน การฝึกสังเกตลมหายใจช่วยให้อึดตั้งมั่น ลดความฟุ้งซ่าน และค่อย ๆ เกิดปัญญาที่เห็นความจริงว่า

"ถ้ามันไม่มีตัวกูมันก็ไม่มีตัวกู กุชย ตัวกูเกิดขึ้นเท่าไรมันก็มีความทุกข์เท่านี้ตัวกูเกิดขึ้นเมื่อใดมันก็มีความทุกข์เมื่อใด"

ท่านมุ่งเน้นให้ปฏิบัติในกุศกริยาตาม ทั้งยัง เน้น ทั้ง นอน การทำงาน การกินข้าวและกิจวัตรประจำวันล้วนเป็นโอกาสอันดีของอรหัตตผล

ผู้ปฏิบัติที่สวนโมกขพลารามจะอยู่ร่วมกับ ต้นไม้ ก้อนหิน แม่น้ำ และธรรมชาติ เพื่อเรียนรู้ความแตกต่างระหว่าง **ธรรมชาติที่ปรุงแต่ง** (เป็นวัตถุ-ของกุ) กับ **ธรรมชาติที่ไม่ปรุงแต่ง** (เป็นจิต-ของกุ) ชีวิตที่เรียบง่ายสันโดษและมุ่งสร้างประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและผู้อื่น

พุทธทาสภิกขุ อธิบายเรื่องนิพนธ์อย่างตรงไปตรงมา และลึกซึ้งที่สุด **นิพนธ์ คือ "ที่สั้นสุดแห่งความทุกข์"** คือ ความเย็นจากไฟที่เล็ด โลก โกรธ หลง เมื่อคิดและดับลง จิตก็เย็นสงบ นิพนธ์ไม่ใช่ให้เสียความตาย ไม่ใช่สภานที่หรือดินแดนใดแล้วแต่เป็นสภานที่ "มีอยู่แล้ว" และเราสามารถสัมผัสได้ **ที่นี้และเดี๋ยวนี** เมื่อจิตว่างจากความ เป็น "เรา" และ "ของเรา" แต่เพียงชั่วขณะ ก็คือ "นิพนธ์อันชั่วขณะ" หรือ **สมาธิกนิพนธ์**

แม้พุทธทาสภิกขุจะละสังขารไปแล้ว แต่คำสอนเรื่อง **"นิพนธ์ที่นี้และเดี๋ยวนี"** ยังคงเป็นแสงสว่างที่ส่องสว่าง และกษัตริย์อย่างยิ่งสำหรับโลกยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเครียด การแข่งขัน การเอาตัวเอาเปรียบและวัตถุนิยม ธรรมสารจึงมีคุณค่าอันมหาศาลเพื่อผู้เข้านบวช ไม่เพียงเพื่อได้รับอนุภูลาญารัฐ แต่ยังได้สัมผัส **"ความเย็น"** จากภายในผ่านประสบการณ์และคำสอนที่นำมาใช้ได้จริง

120 ปี พุทธทาสภิกขุ

<p>๒๔๕๗</p> <ul style="list-style-type: none"> เด็กชายเชื่อง หรือพุทธทาสภิกขุในเวลาต่อมา เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๓ ที่ตลาดพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 	<p>๒๔๖๘</p> <ul style="list-style-type: none"> เด็กชายชื่อนี้ชื่อ เกษ หรือ ธรรมทาส พานิช บวชเป็นพระที่วัดอุบล (วัดนอก) อ.ไชยา ได้รับฉายา "อินทปัญโญ" ซึ่งแปลว่า "ผู้มีปัญญาอันยิ่งใหญ่" 	<p>๒๔๖๙</p> <ul style="list-style-type: none"> บิดาถึงแก่กรรมด้วยโรคโปลิโอจน บิดาช่วยบิดามารดาทำการค้า ครั้นบิดาเสียชีวิตด้วยโรคโปลิโอจน ท่านจึงรับผิดชอบภาระครอบครัว 	<p>๒๔๗๒</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นครูสอนนักเรียน โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ อ.ไชยา 	<p>๒๔๗๓</p> <ul style="list-style-type: none"> พระเชื่อมขึ้นกรุงเทพฯ มาอยู่วัดป่ากุงคงคาอีกครึ่งเพื่อเรียนบาลีต่อ 	<p>๒๔๗๕</p> <ul style="list-style-type: none"> เดินทางกลับถึงพุมเรียง (๖ เม.ย.) 	<p>๒๔๗๗</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะธรรมทานซื้อที่ดินที่พื้ฟ้าพื้ผืนหนังสือเอง 	<p>๒๔๗๘</p> <ul style="list-style-type: none"> ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายของการเผยแผ่ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี (๒๒ เม.ย. ๒๕) 	<p>๒๔๗๙</p> <ul style="list-style-type: none"> ริเริ่มการเผยแผ่ธรรมโดยการฉายสไลด์ในสวนโมกขพลาราม
--	---	---	--	---	---	--	---	--

<p>๒๔๗๙</p> <ul style="list-style-type: none"> เด็กชายเชื่อง หรือพุทธทาสภิกขุในเวลาต่อมา เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๓ ที่ตลาดพุมเรียง อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี 	<p>๒๔๖๘</p> <ul style="list-style-type: none"> เด็กชายชื่อนี้ชื่อ เกษ หรือ ธรรมทาส พานิช บวชเป็นพระที่วัดอุบล (วัดนอก) อ.ไชยา ได้รับฉายา "อินทปัญโญ" ซึ่งแปลว่า "ผู้มีปัญญาอันยิ่งใหญ่" 	<p>๒๔๖๙</p> <ul style="list-style-type: none"> บิดาถึงแก่กรรมด้วยโรคโปลิโอจน บิดาช่วยบิดามารดาทำการค้า ครั้นบิดาเสียชีวิตด้วยโรคโปลิโอจน ท่านจึงรับผิดชอบภาระครอบครัว 	<p>๒๔๗๒</p> <ul style="list-style-type: none"> เป็นครูสอนนักเรียน โรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ อ.ไชยา 	<p>๒๔๗๓</p> <ul style="list-style-type: none"> พระเชื่อมขึ้นกรุงเทพฯ มาอยู่วัดป่ากุงคงคาอีกครึ่งเพื่อเรียนบาลีต่อ 	<p>๒๔๗๕</p> <ul style="list-style-type: none"> เดินทางกลับถึงพุมเรียง (๖ เม.ย.) 	<p>๒๔๗๗</p> <ul style="list-style-type: none"> คณะธรรมทานซื้อที่ดินที่พื้ฟ้าพื้ผืนหนังสือเอง 	<p>๒๔๗๘</p> <ul style="list-style-type: none"> ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าฝ่ายของการเผยแผ่ประจำจังหวัดสุราษฎร์ธานี (๒๒ เม.ย. ๒๕) 	<p>๒๔๗๙</p> <ul style="list-style-type: none"> ริเริ่มการเผยแผ่ธรรมโดยการฉายสไลด์ในสวนโมกขพลาราม
--	---	---	--	---	---	--	---	--

120 ปี พุทธทาสภิกขุ

จากส่วนโมกข์สู่โลก AI

ในวาระ ๑๒๐ ปี พุทธทาสภิกขุ

เปิดตัว พุทธทาส AI

โครงการความร่วมมือของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และห้องจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ